Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

LAUSUNTO 17.2.2022

Dnro 14/2022

Valtiovarainvaliokunta
00102 EDUSKUNTA
vav(at)eduskunta.fi

Viite: HE 2/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 lisätalousarvioksi, momentti 30.20.61 siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon

ASIA: HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE VUODEN 2022 LISÄTALOUSARVIOKSI

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua asetuksen muutosesityksistä ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Maatalous on viimeisen reilun puolen vuoden aikana kohdannut EU-jäsenyysajan kovimman muuttuvien kustannusten noususta johtuvan kustannuskriisiin, johon yhdistyy heikoin viljasato sitten vuoden 1992. Naapurimaissa oli havaittavissa tuottajahintojen kääntyminen nousuun jo vuosi sitten. Suomessa tuottajahintakäänteestä oli merkkejä vasta viime vuoden lopulla. Arvioimme karkealla tasolla toteutuneen kustannusnousun olevan vuositasolla 500 milj. euron luokkaa.

Lisätalousarviossa esitetyllä Maatilatalouden kehittämisrahaston 8 milj. euron pääomittamisella pystytään myöntämään lain 232/2019 mukaisia valtion takaamia ns. maksuvalmiuslainoja tilapäisiin maksuvalmiusongelmiin enintään 40 milj. euron edestä. Valtiontakauksen kohteena olevan luoton määrä saa olla enintään 62 500 euroa. Valtiontakaus on enintään 80 prosenttia takauksen kohteena olevan luoton määrästä eli enintään 50 000 euroa. Lain 232/2019 perusteella voidaan lainoja myöntää enintään 100 milj. euroa. Lainapääoman ollessa vuoden 2021 lopussa 25,9 miljoonaa, jää nyt esitetyn pääomituksen jälkeen lain enimmäislainamäärästä käyttämättä vielä noin 35 milj. euroa.

Suurimmilla tiloilla toteutunut kustannusnousu on varovaisesti arvioiden 100 000–200 000 euroa, joten lainan 62 500 euron enimmäismäärä on tästä näkökulmasta riittämätön. Samoin 40 milj. euron myöntövaltuus suhteessa yli kymmenkertaiseen kustannusnousuun. Tällainen laina ei kuitenkaan saa olla ensisijainen ratkaisu ongelmaan, vaan markkinoiden tulee tältä osin toimia. Lisälaina on yritystasolla se viimeinen keino hakea ratkaisua maksuvalmiusongelmien nykyisen kaltaisessa taloustilanteessa ja valtion takaamaa lainaa käytetään monesti ns. viimeisenä keinona. Tämän vahvistaa myös MTK:n jäsenilleen tekemä kysely taloustilanteesta. Kaikki muut vaihtoehdot käydään ennen maksuvalmiuslainan nostamista läpi, jopa tuotannon alasajo osittain tai kokonaan. Tästä näkökulmasta kysyntä lainalle on rajallinen, mutta tarve todellinen.

Maatilatalouden kehittämisrahaston pääomittaminen on nykytilanteessa erittäin tärkeää, mutta summa on todennäköisesti riittämätön tarpeeseen nähden. Jotta lainoja voitaisiin myöntää nykyisen lain mahdollistama enimmäismäärä, tulisi Maatilatalouden kehittämisrahastoa pääomittaa lähemmäs 15 milj. eurolla. Kyseessä on kuitenkin toistaiseksi ainoa konkreettinen toimenpide, jolla maatalouden ahdinkoon on poliittisesti reagoitu.

Helsingissä 17.2.2022

MAA- JA METSÄTALOUSTUOTTAJAIN KESKUSLIITTO MTK RY

Jyrki Wallin
toiminnanjohtaja

Juha Lappalainen
tutkimuspäällikkö